

Regional riktlinje för anlitandet av utländsk arbetskraft vid närings-, trafik- och miljöcentralerna i Södra Österbotten och Österbotten

1) Avsikten med den regionala riktlinjen

Den regionala riktlinjen för anlitande av utländsk arbetskraft grundar sig på utlänningslagen (RP 114/2022). De regionala riktlinjerna används vid beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare och bedömningen av tillgången på arbetskraft och i dem fastställs inom vilka yrkesområden tillgången på arbetskraft har försvårats på yrkesklassnivå. De AN-byråer som centralt behandlar arbetstagares uppehållstillståndsansökningar behöver som stöd för bedömningen av tillgången på arbetskraft uppdaterade regionala riktlinjer från de områden där arbetet utförs.

Upphållstillstånd för arbetstagare beviljas i två faser. Arbets- och näringsbyrån utfärdar ett delbeslut gällande uppehållstillståndet för arbetstagare och Migrationsverket fattar det slutgiltiga beslutet. Det delbeslut arbets- och näringsbyrån fattar baserar sig på en helhetsbedömning som innefattar en utvärdering av tillgången på arbetskraft, anställningsvillkoren samt arbetsgivarens och arbetstagarens förutsättningar.

Tillgången på arbetskraft inom olika yrkesområden och branscher varierar beroende på den regionala och lokala arbetsmarknadens struktur och situation. Syftet med denna regionala riktlinje är att stöda tillgången på arbetskraft i områden för NTM-centralerna i Södra Österbotten och Österbotten, med beaktande av särdragen på områdets arbetsmarknad. I riktlinjen ges en koncis beskrivning av arbetsmarknadssituationen och tillgången på arbetskraft bedöms.

2) Arbetsmarknadsläget i regionen och tillgången på arbetskraft

Arbetsgivare verksamma i Finland ska i första hand rekrytera arbetstagare från den arbetskraft som redan finns på arbetsmarknaden. Arbetsgivare ska publicera en annons om den lediga arbetsplatsen på jobbmarknad.fi-sidorna under minst två (2) veckor för att utreda om det finns arbetskraft på arbetsmarknaden för uppgiften. AN-byrån beaktar i sitt övervägande sökanden inom hela EU-/EES-området. I denna riktlinje har samlats de yrkesbranscher som kan understödjas i området utan ovan nämnda utredning om tillgång på arbetskraft.

NTM-centralerna i Södra Österbotten och i Österbotten som har utarbetat den regionala riktlinjen har sänt en begäran om utlåtande till följande arbetsmarknadsparter och polisen: Polis-inrättningen i Österbotten, Österbottens handelskammare, Etelä-Pohjanmaan Kauppakamari, Mellersta Österbottens Företagare, Etelä-Pohjanmaan yrittäjät, Kust-Österbottens Företagare, STTK Österbotten, STTK Etelä-Pohjanmaa, FFC, Akava Keski-Pohjanmaa, Akava Österbotten, Akava Etelä-Pohjanmaa.

Södra Österbotten

De starkaste branscherna i Södra Österbotten är teknologiindustrin (huvudvikten på maskin- och metallindustrin), livsmedelsproduktionen samt träprodukt- och möbelindustrin. Koncentrationer inom handelsbranschen finns i landskapscentret Seinäjoki samt i regioncentren. Södra Österbotten är redan för tillfället ett betydande produktionsområde för vindenergi, eftersom landskapets andel av hela landets vindproduktion är ca 10 procent. Vid sidan om och som komplettering till vindkraften har kommit produktionsområden för solenergi.

Turbulensen i verksamhetsmiljön under de senaste åren har påverkat landskapets framtidsvyer på många sätt och orsakat kraftig osäkerhet i konjunkturutsikterna. Som helhet betraktat har landskapets tolerans mot olika typer av kriser varit rimlig.

Betraktat ur näringslivets perspektiv har den klaraste anledningen till bekymmer blivit byggbranschens riksomfattande situation, vilket har lett till upphörande och nedläggning av industriproduktion till exempel i Alavo och Kauhajoki. De snabba ändringarna i verksamhetsförutsättningarna både vad gäller torvproduktion och pälsnäringen har också varit utmanande.

Sysselsättningsgraden i landskapet har enligt arbetskraftsundersökningen haft en lindrig nedåtgående trend, men ändringen är tämligen lugn. Svalnade konjunkturer har förbättrat tillgången på arbetskraft i någon mån, men ändringen bedöms vara närmast tillfällig. Efterfrågan på arbetskraft har dock inte stannat och det finns fortsättningsvis brist på arbetskraft inom många branscher. Det är ständiga utmaningar vid rekryteringar till exempel inom social- och hälsovårdsbranschen, teknologiindustrin, ICT-branschen samt inom inkvarterings- och kosthållningsbranschen.

Inom området för NTM-centralen i Södra Österbotten fanns det i slutet av februari sammanlagt 7 064 arbetslösa arbetssökande. Jämfört med året innan ökade antalet med 928 arbetssökande. Inom området för NTM-centralen i Södra Österbotten var andelen arbetslösa arbetssökande av arbetskraften den näst lägsta i Fastlandsfinland (8,2 %). Motsvarande andel i hela landet var 10,8 %. Under februari månad anmäldes 1 620 nya lediga arbetsplatser, vilket är 815 färre (- 33,5 %) än vid motsvarande tidpunkt för ett år sedan. Under februari fanns det sammanlagt 4 989 lediga arbetsplatser, vilket var 1 981 platser (- 28,4 %) färre än för ett år sedan. Antalet permitterade var 1 412 dvs. 292 personer fler än för ett år sedan (+ 26,1 %). (Sysselsättningsöversikten för området vid NTM-centralen i Södra Österbotten, februari 2024.)

Österbotten

Österbotten är ett energiskt landskap med ett mångsidigt näringsliv och en sysselsättningsituation som ligger på landets toppnivå. Landskapets starka sidor är mångsidig branschstruktur som består av exportbetonad industri, primärproduktion, handel och turism samt byggnadsbransch. Industrieföretagen i Österbotten är verksamma inom många olika undernäringsgrenar och exportens andel av industriomsättningen är stor. Regionens jordbruksproduktion är betydelsefull för hela Finland. Även parti- och detaljhandelsbranschen samt byggnadsbranschen sysselsätter en betydande mängd människor i landskapet.

Näringslivets situation är för tillfället utmanande. Den osäkra situationen inom världsekonomin och strejkerna på vårvintern påverkar industribranschen och inom byggnadsbranschen har situationen varit svår redan en längre tid bl.a. på grund av räntenivån. Via de stora exportföretagen speglas effekterna från världsekonomin också till de mindre underleverantörerna. En positiv vändning väntas dock.

Sysselsättningsläget i landskapet är bland de bästa i Fastlandsfinland även om de svaga konjunkturerna på sistone har återspeglats på arbetsmarknaden så att antalet arbetslösa har ökat. Företag i Österbotten har traditionellt lidit av bristen på arbetskraft, och situationen har inte bättrats märkbart trots att arbetslösheten har ökat. Under de närmaste åren förväntas efterfrågan på arbetskraft öka allt mer när storinvesteringarna förverkligas och det kommer att behövas tusentals nya arbetstagare i landskapet.

Mellersta Österbotten

Mellersta Österbotten har en mångsidig näringsstruktur: i regionen finns en stark exportindustri, mångsidig primärproduktion och en betydande handels- och servicebransch. Sysselsättningsläget i landskapet hör till de bästa i landet. I Mellersta Österbotten dyker det upp nya innovationer speciellt inom branscher som främjar den gröna omställningen, såsom inom batteriindustrin och väteekonomin. Regionen har en betydande roll i hela Finlands batterivärdekedja och i den jättelika investeringsvågen inom den gröna omställningen.

Den osäkra världsekonomin, ökad räntenivå och ökade kostnaderna samt ostadig arbetsmarknadssituation har dock försvårat företagsverksamheten inom många branscher. Inom byggnadsbranschen har situationen varit svår redan en längre tid, men också inom industrin har man mött utmaningar under de senaste tiderna.

Sysselsättningsläget i landskapet är utomordentligt bra jämfört med hela landet, även om osäkerheten i näringslivet under de senaste tiderna har ökat arbetslösheten en aning. Sysselsättningen kan variera en aning beroende på konjunkturerna, men efterfrågan på arbetskraft i landskapet kommer att öka kraftigt på längre sikt. Förverkligandet av de kommande storprojekten kommer att skapa tusentals nya arbetsplatser och kompetensbehov av ett nytt slag till exempel inom gruvbranschen och industrin. Även inom andra branscher, såsom inom social- och hälsovårdstjänster behövs ny arbetskraft.

Inom området för NTM-centralen i Österbotten (Österbotten, Mellersta Österbotten) fanns det i slutet av februari sammanlagt 8 034 arbetslösa arbetssökande. Det är 754 fler än för ett år sedan. Antalet arbetslösa var i februari 116 färre än i januari. Andelen arbetslösa arbetssökande av arbetskraften inom området för NTM-centralen i Österbotten är dock fortsättningsvis den lägsta i Fastlandsfinland (7,0 %). Motsvarande andel i hela landet är 10,8 %. Jämfört med januari månad minskade arbetslöshetsgraden med 0,1 procentenheter inom Österbottens NTM-centrals område och i hela landet. Under februari fanns det totalt 8 207 lediga arbetsplatser, vilket är 3 536 arbetsplatser (- 30,1 %) färre än för ett år sedan. Antalet heltidspermitterade var 1 182 dvs. 218 fler (+ 22,6 %) än för ett år sedan. (Syssestänningsöversikt för området för NTM-centralen i Österbotten, februari 2024.)

Källor

- Alueelliset kehitysnäkymät Keski-Pohjanmaa (publicering i april 2024)
- Alueelliset kehitysnäkymät Pohjanmaa (publicering i april 2024)
- [Työllisyyskatsaus Helmikuu 2024 \(ely-keskus.fi\)](#)
- [Syssestänningsöversikt Österbotten Februari 2024 \(ely-keskus.fi\)](#)
- [Verktyget Tillgång till och matchning av arbetskraft har publicerats för alla medborgare - Aktuellt - Jobbmarknaden \(tyomarkkinatori.fi\)](#)
- [Työvoiman saatavuus ja kohtaanto -raportti \(app.powerbi.com\)](#)

3) Den regionala riktlinjen

Inom följande yrkesbranscher har tillgången på arbetskraft i området försvårats.

Yrkesbransch	Yrkesklass (ISCO)	Yrkesbenämningar som ingår i riktlinjen
Specialister, social- och hälsovårdsbranschen	22 Hälso- och sjukvårdsspecialister	2221 - Överskötare och avdelningsskötare 2211 - Allmänläkare 2212 - Överläkare och specialistläkare 2261 - Tandläkare 2266 - Audiologer och logoped
Specialister, social- och hälsovårdsbranschen	26 Specialister inom juridik samt inom social- och kultursektorn	2634 - Psykologer 2635 - Specialister inom socialt arbete
Servicepersonal, social- och hälsovårdsbranschen	53 Vård- och omsorgspersonal	5321 - Närvårdare (även omsorgsassistent)
Experter, social- och hälsovårdsbranschen	32 Hälso- och sjukvårdsexperter	3212 - Bioanalytiker (hälsovården) 3213 - Farmaceuter 3221 - Sjukskötare och hälsovårdare 3251 - Munhygienister 3255 - Fysioterapeuter m.fl. 3259 - Övriga experter inom hälso- och sjukvården utan annan klassificering
Specialister inom småbarnspedagogik	23 Lärare och andra specialister inom undervisningsbranschen	2342 - Barnträdgårdslärare
Experter	34 Juridiska assistenter samt experter inom social- och kultursektorn	3412 - Handledare och rådgivare inom socialsektorn 3434 - Kökschefer
Service- och försäljningspersonal	51 Servicepersonal	5120 - Restaurang- och storhushållspersonal 5131 - Servitörer 5151 - Arbetsledare inom städning på kontor, hotell m.fl.
Specialister	25 Specialister inom informations- och kommunikationsteknologi	2511 - Specialister inom applikationsarkitektur 2512 - Applikationsplanerare 2513 - Webb- och multimediateutvecklare 2514 - Applikationsprogrammerare 2519 - Övriga program- och applikationsutvecklare
Specialister	21 Specialister inom naturvetenskap och teknik	2149 - Övriga specialister inom teknik 2151 - El- och automatiseringsingenjör
Jordbrukare, skogsarbetare m.fl.	61 Jordbrukare och djuruppfödare m.fl.	6113 - Växthusarbetare 6121 - Uppfödare av kött- och mjölkboskap och andra husdjur 6129 - Övriga djuruppfödare och djurskötare 6130 - Växtodlare och djuruppfödare, blandad drift
Byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare	72 Verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer	7212 - Svetsare och gasskärare 7223 - Maskinställare och verkstadsmekaniker 7224 - Maskinslipare, -polerare och vässare

		7231 - Motorfordonsmontörer och -reparatörer 7233 - Maskinmontörer och -reparatörer (jordbruks- och industrimaskiner)
Byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare	74 Personal inom el- och elektronikbranschen	7412 - Övriga elmontörer
Byggnads-, reparations- och tillverkningsarbetare	75 Personal inom livsmedel, trä, textil m.m.	7511 - Styckare, fiskberedare m.fl.
Process- och transportarbetare	81 Processarbetare	8121 - Processoperatörer inom metallindustri 8122 - Ytbeläggare och efterbehandlare inom metallindustrin 8160 - Processoperatörer, livsmedelsindustri
Process- och transportarbetare	82 Hopsättare, industriprodukter	8211 - Hopsättare, verkstads- och metallprodukter 8212 - Hopsättare, elektrisk och elektronisk industri
Övriga arbetstagare	91 Städare, hembiträden och andra rengöringsarbetare	9112 - Kontors- och hotellstädare m.fl. (Inkl. 91121 kontorsstädare m.fl. 91122 Hotellstädare, 91123 Sjukhus- och vårdbiträden, 91124 Daghemsbiträden, 91129 Övriga städare)

4) Tilläggsuppgifter om uppehållstillstånd för arbetstagare och ansökningsprocessen

Migrationsverkets webbplats:

www.migri.fi

Arbets- och näringsbyråns arbetstillståndstjänster, riksomfattande webbplats:

<https://toimistot.te-palvelut.fi/arbetstillstand>

Yrkesbranschernas ISCO-klassificering

<https://www.tilastokeskus.fi/sv/luokitukset/ammatti/>

5) Den regionala riktlinjens giltighetstid: 8.5.2024-7.11.2024

Enligt regeringens proposition ansvarar NTM-centralerna för eventuella ändringsbehov i riktlinjen samt för att riktlinjen uppdateras minst halvårsvis.

Ytterligare information:

Mauno Salmela (Södra Österbotten)

NTM-centralen i Södra Österbotten

mauno.salmela@ntm-centralen.fi

Ari Pitkänen (Österbotten, Mellersta Österbotten)

NTM-centralen i Österbotten

ari.pitkanen@ntm-centralen.fi

Tämä asiakirja POHELY/542/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POHELY/542/2024 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Palosaari Mika 06.05.2024 11:20

Hyväksyjä Saari Timo 06.05.2024 11:18